

VERSLAG

EXPERTMEETING

BACK TO BASIC

‘Na Parijs en Kopenhagen’

18 maart 2015

Theater aan het Spui
Den Haag

Heleen de Ruijter
ontwikkeling & training

Ineke van Winden
Advies & Management

verslag
Expertmeeting Back to Basic
'na Parijs en Kopenhagen'

Inhoudsopgave

Samenvatting van de belangrijkste inzichten uit de expertmeeting	3
Welkom en Introductie Agnes Dinkelman	4
Introductieronde	5
De 4 Inleidingen	5
Met elkaar in gesprek aan de vraagtafels	8
Voordracht geestelijk verzorger Mustapha Essouilmi	13
Plenaire afronding in de zaal	14
Aanwezigen	16

verslag
Expertmeeting Back to Basic
'na Parijs en Kopenhagen'

Samenvatting van de belangrijkste inzichten uit de expertmeeting

- Goede samenstelling van groep aanwezigen
- Aanwezigen allen met hart en zorg aanwezig. Het gaat over ons leven en gaat onze professie voorbij
- Belang van eerst begrijpen en dan productontwikkeling (meer aandacht voor eerst begrijpen)
- Invalshoek van ieder eigen verantwoordelijkheid nemen en dit met z'n allen doen
- Focus op jonge kind
- Bereid verder te kijken dan jihadisme
- 2 bewegingen; Jongere verkeerde kant op en onverschillige maatschappij
- Verder verhelderen wat ons voor ogen staat met elkaar (gezamenlijke gedroomde toekomst)
- Zo vroeg mogelijk interveniëren
- Multidisciplinaire groep essentieel
- Wie gevoelig voor de beïnvloeding van wie? Binnen eigen groep het gesprek losmaken en aan gaan. Hoe doe je dat?
- Gematigden binnen eigen netwerk het gesprek op gang laten brengen en dit faciliteren en retoriek maken om bij te dragen.
- Leren kijken naar wat is het werkelijke vraagstuk (m. theoretische onderbouwing van Staub)
- Vernedering en waardigheid van belang. Veel jongeren die polariseren ervaren gebrek aan waardigheid en voelen zich vernedert
- Systemisch proberen te begrijpen in plaats van langs etnische, religieuze lijnen. Wij willen retoriek ontwikkelen in verschillende groepen.

verslag
Expertmeeting Back to Basic
'na Parijs en Kopenhagen'

Welkom en Introductie Agnes Dinkelman

Agnes Dinkelman heet iedereen welkom en legt uit waarom zij het initiatief voor deze Expertmeeting heeft genomen. Ze vertelt dat de aanslag in Parijs van januari van dit jaar haar deed besluiten om een groepje mediators in haar kring te bellen om te vragen of ze mee wilden doen om te verkennen hoe je systemisch naar het vraagstuk kunt kijken. Ook Cees Debets, directeur van Theater aan het Spui, stelde na haar verzoek direct zijn faciliteiten ter beschikking om de meeting mogelijk te maken. Cees legt uit graag actief betrokken te zijn als huiskamer van de stad met zijn faciliteiten en met de professionele inbreng van theatermakers.

De initiatiefnemers hebben mensen uit het eigen netwerk uitgenodigd om deel te nemen. De centrale vragen waren in eerste instantie: 'Hoe verder na Parijs? Wat levert het op als we systemisch kijken naar het vraagstuk. Hoe samen te werken aan behoud en bouw aan een vreedzame samenleving. Hoe gaan we om met polarisatie en radicalisering'.

De deelnemers aan de expertmeeting komen uit verschillende vakgebieden en kijken anders tegen de situatie aan. De verschillende invalshoeken zetten aan tot reflectie.

Het doel van de Expertmeeting is in dit stadium niet zo zeer om interventies te bedenken. Maar om gezamenlijk te kijken naar welke partijen er te onderscheiden zijn en wie elkaar waartoe kan beïnvloeden.

verslag
Expertmeeting Back to Basic
'na Parijs en Kopenhagen'

Introductieronde

In de introductie gaan de 25 deelnemers in op de verschillende situaties en hun persoonlijke drive achter het organiseren dan wel deelnemen aan de Expertmeeting. Er is veelsoortige deskundigheid en nationale en internationale ervaring in de groep aanwezig. Gezamenlijk streven we naar een systematische manier van kijken. Met als hoger doel om een waardige samenleving te creëren en te verstevigen. Wat opvalt is de zeer persoonlijke drives die mensen hebben. Dit gaat over onze persoonlijke zorgen en opvattingen en pas in tweede instantie over ons als professional

De 4 Inleidingen

1. Context – door Ron Van Wonderen, onderzoeker Verwey-Jonker Instituut

De context werd beschreven door Ron Van Wonderen van het Verwey- Jonker Instituut. Polarisation is niet nieuw. Sinds de moord op Theo van Gogh kwam het in Nederland scherp aan de oppervlakte. Ook de gebeurtenissen in de Diamantbuurt in Amsterdam, waarbij een grote groep jongeren voor veel overlast zorgde, speelde hierbij een rol. Men vroeg zich toen af wat er onderhuids onder de verschillende bevolkingsgroepen speelde.

In 2007 werd een groot actieplan tegen radicalisering opgezet op lokaal niveau. Hier is weinig evaluatieonderzoek naar gedaan. Er werden interventies gedaan in de vorm van trainingen voor bijvoorbeeld eerstelijns werkers en jongeren. Het probleem van radicalisering en polarisation verdween van de agenda want het leek allemaal wel mee te vallen, dacht men. Een jaar geleden kwam het echter weer op, door antisemitisme en Jihadisme. En het ziet er naar uit dat dit thema voorlopig op de agenda blijft. De vraag is wat het probleem nu eigenlijk is.

Radicalisering is een samenspel van verschillende processen aldus Ron. Verschillende deskundigen hebben er verschillende opvattingen er over. Mogelijke oorzaken voor radicalisering die worden genoemd zijn; uitsluiting, onbegrip en een zoektocht naar zichzelf. Moslim jongeren geven aan dat zij zich gediscrimineerd voelen. Het verschil zit hem in de vraag "word je zelf gediscrimineerd of word je als Moslim gediscrimineerd?". Jongeren zeggen moeilijk stage of werk te kunnen vinden en hebben het gevoel dat zij verantwoordelijk worden gehouden voor de situatie in het Midden- Oosten.

Als je aan autochtone jongeren vraagt naar hoe zij over andere bevolkingsgroepen denken, zegt 30% dat ze niet positief denken over Marokkanen en Turken. Deze uitkomst draagt bij aan polarisation. Bij autochtone jongeren heerst dit gevoel veel meer dan bij ouderen. Deze autochtone Nederlanders komen uit de provincie en niet uit de stad.

Als we kijken naar polarisation en naar radicalisering moeten we een pedagogische invalshoek nemen: de overdracht van normen en waarden van ouders naar kinderen. De normen en waarden van allochtone Nederlanders komen lang niet altijd overeen met dat van de autochtone Nederlanders. Men moet kijken naar aspecten op sociaalpsychologisch, economisch, politiek en pedagogisch niveau.

Polarisation neemt toe onder Moslim jongeren. Er is geen specifieke daderprofiel voor jihadisten.

verslag
Expertmeeting Back to Basic
'na Parijs en Kopenhagen'

Radicalisering ontstaat soms door antisociale stoornissen waaronder deze jongeren lijden, maar ook omdat ze naar een islamitisch-zuivere samenleving streven.

2. Polarisatie en radicalisering – door Abdel Mehrz, Directeur Trias Pedagogica

Abdel Mehrz directeur en oprichter van Trias Pedagogica neemt vervolgens het woord. Hij zegt weinig vertrouwen te hebben in de aanpak van radicalisering. Nederland is volgens hem gericht op een curatieve aanpak en niet op een preventieve aanpak. Er bestaan geen preventieve projecten in Nederland die effectief zijn. Er is weliswaar een Nationaal Meldpunt radicalisering maar dat is niet gericht op preventie.

De definitie van preventief is 'activiteiten of maatregelen met de bedoeling om te voorkomen dat iets gebeurt'. Een preventieve aanpak is onder te verdelen in drie delen:

- Primaire preventie gericht op de algemene bevolking;
- Secundaire preventie zijn activiteiten gericht op risicogroepen en;
- Tertiaire preventie gericht op gezinnen die eerder met radicalisering te maken hebben gehad.

Op Europees niveau bestaan er twee programma's gericht op het bestrijden van radicalisering bij jongeren. In België bestaat het project 'BOUNCE' dat zich richt op primaire, secundaire en tertiaire preventie. In Duitsland bestaat het project 'Hayat' welke meer is gericht op secundaire en tertiaire preventie. Het laatst genoemde programma 'Hayat' wordt mogelijk ook in Nederland geïntroduceerd.

Sinds 2004 merkt Abdel dat kennissen van hem zich meer bewust worden van het thema Islam en radicalisering. Ook was hij 10 tot 12 jaar geleden minder positief over een preventieve aanpak dan nu. Abdel merkt dat ouders vragen hebben over het thema maar hiermee nergens terecht kunnen. Er is geen organisatie in Nederland waar ouders en jongeren terecht kunnen met hun vragen met betrekking tot radicalisering.

3. Preventief project tegen geweld Rwanda – door Anneke Van Hoek, Criminoloog

Vervolgens neemt Anneke van Hoek het woord. Zij is criminoloog van beroep en medeoprichter van een radiostation en radioprogramma's tegen geweld tussen bevolkingsgroepen in Rwanda. Radio is een medium waarmee veel mensen bereikt kunnen worden.

Ze vertelt over Ervin Staub, een medeoprichter van het radioprogramma, die als vierjarige het concentratiekamp heeft overleefd. Hij heeft onderzoek gedaan naar het ontstaan van polarisatie. Uit zijn onderzoek is naar voren gekomen dat slechter wordende leefomstandigheden als voedingsbodemp dienen voor polarisatie. Ook bestaande conflicten tussen bevolkingsgroepen dragen bij. Met als gevolg psychologische - effecten zoals bijvoorbeeld frustratie en sociale - effecten het ontstaan van 'wij en zij' groepen en het zoeken naar een zondebok. Door middel van het radioprogramma raken mensen er van bewust hoe zij gemanipuleerd kunnen worden.

Vraag: hoe men de werkelijkheid specifiek ervaart, vormt bij Arabische culturen een motief voor het voortzetten van het conflict. Is dat ook het geval in Rwanda?

verslag
Expertmeeting Back to Basic
'na Parijs en Kopenhagen'

In Rwanda zijn mensen berecht aan de hand van het reconstrueren van gebeurtenissen. Neemt niet weg dat er verschillen in opvatting zijn. Voor die verschillen is in de Rwandese werkelijkheid geen plaats.

4. Polarisatie: Welke groepen zijn er te onderscheiden en wie is gevoelig voor beïnvloeding door wie voor versterking van een vreedzame samenleving

– door Agnes Dinkelman, Stillare

Agnes Dinkelman gaat in op de 'wij en zij' groepen. Ze vraagt zich af of de scheidslijnen die we doorgaans gebruiken wel voldoen. Is het slim om te blijven redeneren in scheidslijnen van religie, nationaliteit of etniciteit? Er zijn immers meer scheidslijnen te identificeren die de drijfveren en het gedrag diepgaander bepalen. Ze denkt aan bijvoorbeeld de geschiedenis die mensen delen, de sociaaleconomische situatie die kleur kan geven aan gedrag, de waarden die het gedrag van mensen verregaand bepalen, de omstandigheden die mensen maken tot wie ze zijn en het gedrag dat mensen verkiezen te vertonen.

De diversiteit van mensen is vele malen groter dan de overeenkomsten waarlangs we mensen doorgaans indelen in groepen. Bewustzijn van die diversiteit zou ons helpen om preciezer te kijken, denkt Agnes. Ze komt met wat losse voorbeelden om aan te geven dat de combinatie van scheidslijnen niet altijd mensen karakteriseert die horen in een wij-groep zoals we die doorgaans op etniciteit, nationaliteit of religie maken:

Islamitische competitieve collega's met sociaal economisch verschillende achtergronden en blauwogige, blonde Hollandse concurrenten met een sociaal economisch verschillende achtergrond, hoe onderscheiden we hier de wij-groep? En welke moslims voelen zich persoonlijk aangevallen door de inval in Koeweit en welke moslims zijn vooral op zoek naar het vormgeven van een constructieve Nederlandse identiteit waarin de rechtstaat centraal staat..

Agnes is van mening dat wij het gedrag van de ander kunnen beïnvloeden als we beter begrijpen met wie we op welke plekken te maken hebben. Voor haar is de belangrijke vraag : Wie is in staat en in de positie om ideeën en gedrag te beïnvloeden die de vreedzame samenleving ondermijnt. En op welke wijze komt vervolgens positieve beïnvloeding tot stand.

Gematigden binnen alle wij-groepen zullen elkaar kunnen helpen om uit te vinden welke uitleg, welke narrative, aanpak, welke bejegening kan helpen bij de beïnvloeding van hard core denkers die door hun gedrag en groepscode de vreedzame samenleving ondermijnen.

Tijdens expertmeetings kunnen gematigden van de verschillende wij-groepen wellicht met elkaar kijken hoe ze elkaar kunnen ondersteunen, om in de eigen kolom te kunnen beïnvloeden. Het is een gezamenlijke proces.

Het vraagt van ons de scheidslijnen te onderzoeken, te begrijpen welke elementen een rol spelen in de diepgevoelde overtuigingen van de verschillende wij-groepen ten opzichte van elkaar. We zouden dan beter begrijpen waar we verschil kunnen maken. En dat is van belang. We zijn niet alleen professionals, dit is niet alleen ons werk maar dit is ons leven.

Uitgangspunt: diverse hard core denkers hebben een eigen aanpak nodig. Tactiek: gematigden beïnvloeden hard core op maat, geen algemene grote campagnes.

verslag
Expertmeeting Back to Basic
'na Parijs en Kopenhagen'

Met elkaar in gesprek aan vraagtafels

In het volgende onderdeel werden alle aanwezigen in groepen ingedeeld. De groepen bezoeken tafels waar op een vel papier een startvraag geformuleerd staat. Voor elke vraag krijgen de groepen ongeveer 15 minuten de tijd om deze te beantwoorden. Het doel van dit onderdeel is dat de aanwezigen de dialoog met elkaar aan gaan. Om door middel van gesprek tot inzichten te komen waar men niet alleen bij komt.

Vraag tafel 1: Welke beeld wekken de inleidingen bij je op?

Antwoord: Nederland hecht in vergelijking met andere Europese landen waarde aan de banden met moskeeën. Er is sprake van samenwerking op een gelijkwaardige manier, hetgeen positief is. Belangrijk is dat er een vraagbaak is waar mensen terecht kunnen komen. De scheiding tussen kerk en staat vraagt aandacht in de aanpak.

De vraag is hoe we groepen min of meer gelijkgestemden en onverschillige burgers kunnen betrekken. Als het gaat over het beïnvloeden en aansluiten bij de ambities van de ander. Polariseratie is ook comfortabel, je hoort bij een groep. Waar willen we dan heen? Herstellen van verbroken verbindingen, toekomstdromen maken. Waar wel al een verbinding is gemaakt maar die verbroken is, hoe kunnen we die dan herstellen? We moeten contact leggen met elkaar om elkaar te kunnen begrijpen en juist een dialoog aangaan. Het is belangrijk om groepen te erkennen en herkennen en duidelijke regels en definities formuleren. Bijvoorbeeld duidelijkheid omtrent het woord 'integratie' en wat bedoelen we precies met radicalisering, wat betekent het eigenlijk? Het is belangrijk om problemen op alle niveaus te kunnen benoemen. Iedereen heeft een taak in het systeem voor een veilige samenleving. Het is een wisselwerking tussen geven en nemen. Dit was een terugkoppeling aan de hand van de beantwoorde vragen.

Conclusie: Wat zijn de bouwstenen die kunnen helpen om polarisatie tegen te gaan? Waartoe? Beter nadenken over wat we doen en samen kijken met elkaar. De impact kan groter, elkaar voeden, gebruik maken van elkaars expertise en samen kunnen optrekken.

verslag
Expertmeeting Back to Basic
'na Parijs en Kopenhagen'

Vraag tafel 2: Hoe kunnen we groepen min of meer gelijkgestemden beïnvloeden?

(b.v. xenofoben, (moslim)fundamentalisten, onverschillige burgers)
Onderstaande is een brainstorm...

- Wat hebben ze mij te leren? Co-creatie.
- Oprechte aandacht
- Samen
- Begrenzen, bekrachtigen, bemoedigen, beschermen (politie)
- Beelden delen
- Scheidslijn: snel/langzaam leren
- We zijn hier en er is wat er is (we zullen het met elkaar moeten doen)\
- Toekomstdroom formuleren
- Aansluiten bij de ambities van de ander
- De ruimte waarin we allemaal bewegen
- Reden geven of krijgen om de polarisatie positie te verlaten
- De ander is anders dan ik en dat mag
- Jessica Benjamin
- Afstemmen
- Kleine duwtjes
- Academische belangstelling met 8 leerstoelen radicalisering
- Burgers nodig, zij zijn Nederland
- Minder wij-zij, meer wij.
- Lichte en zware interventies
- Er wordt gereageerd op incidenten, systemische kijk noodzakelijk
- Veel geredeneerd vanuit hoop, idealisme, ipv analyse.
- Wie ben ik en wat is mijn rol
- Media zijn cruciaal in een nieuw wij.

verslag
Expertmeeting Back to Basic
'na Parijs en Kopenhagen'

Vraag tafel 3: Waar kunnen we het beste op aansluiten? Wat dient versterkt te worden?

Aansluiten op wat ons verbindt: Nederlanderschap. Vervolgens de vraag; wat verstaan wij daar onder? Dit vraagt kennen en erkennen van en omgaan met verschillen en deze ook koesteren. Ter tafel komt hoe belangrijk terminologie hierbij is; bv spreken over Turken, Marokkanen of over Nederlandse Turken, Nederlandse Marokkanen hierbij is.

Nederlandse jongeren hebben een diverse afkomst. Van groot belang dat ze op basisschool al gezien worden als mens en dat diversiteit in identiteiten voor iedereen bestaat.

Gevoelens van onveiligheid leiden tot beelden die gekoppeld worden aan groepen (bv. Het fietsen door een wijk waar veel mensen wonen van Noord-Afrikaanse komaf die onveilig zou zijn vanwege deze komaf in plaats van correct benoemen dat onveiligheid te maken heeft met type gedrag, incidenten in de wijk die evengoed in andere wijk zouden kunnen plaatsvinden.) Hoe beeldvorming al begint in schoolboeken (op zeer jonge leeftijd).

Dat emotionele binding met de samenleving veelal te maken heeft met relevant kunnen zijn voor de samenleving.

Het belang van wederkerigheid (ruimte maken en instappen).

Onderwijs en school als een plek waar dit een belangrijke rol zou moeten hebben. De school met als functie verbinden en verheffen, leren productief te worden en relevant voor de samenleving. Een plek waar je in je kracht gezet wordt en waar je kwaliteiten worden boven gehaald. Het belang van werkelijk gelijke kansen hebben in het onderwijs.

School:

- functie vervullen ten aanzien van ongeletterde ouders die kinderen niet kunnen helpen met leren – leren. Leerkrachten anders leren kijken en uitdrukken, leren beoordelen, leren kwaliteiten boven halen

verslag
Expertmeeting Back to Basic
'na Parijs en Kopenhagen'

- Lagere scholen verantwoording vragen
- Belang van stapelonderwijs
- In plaats van godsdienstles (over alle grote monotheïstische godsdiensten)
Verbindingsles op scholen (historie van diverse achtergronden, verbanden, tradities, evolutie, dynamiek)
- Waarden en deugden gesprekken/dialogen. Wat betekent de waarde voor jou en hoe leef je de waarde, waardoor aanspreken op naleven van waarden kan. Oefenen van deugden.

Op nationaal niveau values assessment doen opdat zichtbaar wordt wat op dit moment onze belangrijkste waarden zijn en we hier met elkaar over in gesprek kunnen.

Tafel 4. Voorliggende vraag: Welke sterktes/zwaktes en kansen bedreigingen zien we?

Besproken: We missen het voorstellingsvermogen ten aanzien van hoe een stevige vreedzame samenleving eruit ziet. Het zou een mooi begin zijn als we hierover verder zouden nadenken. Verschillende groepen hebben hierover verschillende ideeën. Maar we kunnen de dialoog aangaan en bespreken welke kenmerken zo'n samenleving zou moeten hebben. Op welke gemeenschappelijke uitgangspunten zou zo'n maatschappij gebaseerd moeten zijn.

Een suggestie: een commissie van wijze mensen zou hierin faciliterend kunnen optreden.

Onderwerpen die geadresseerd zouden moeten worden:

- doorprikken van verborgen discriminatie (bv gelijke kansen voor alle kinderen, ongeacht afkomst, stageplaatsen etc.)
- onheuse bejegening van afwijkende etnische groepen
- meer verantwoordelijke rol van de media, nadenken, zuivere berichtgeving, Benutten van de media, media inzetten om te mobiliseren, meer mediatraining van woordvoerders van allochtone afkomst (afrekenen met slachtofferschap)
- Opvoeding is cruciaal , in de opvoeding worden de basiswaarden bijgebracht. Kinderen moeten beschermd worden, moeten zich veilig kunnen voelen. Opvoeding tussen culturen kan ingewikkeld zijn, vereist extra aandacht. Waar ouders (autochtoon en allochtoon) zelf onvoldoende stevig zijn is opvoedingsondersteuning nodig. "It takes a village to raise a child"
- Onderwijs ook belangrijke rol vormend en om onderscheid tussen verschillende groepen te verkleinen
- Theatervormen, te gebruiken op scholen
- serious gaming

Speciale rol voor de social media: zijn belangrijk bij de radicalisering van jongeren, maar kunnen ook gebruikt worden om zaken op een positieve manier te beïnvloeden. Bijvoorbeeld

- door kennis te verspreiden over de Islam, daar ontbreekt het nu aan.
- Door story telling, b.v. ex radicalen die hun verhaal vertellen aan 'peers', stories over herstelrecht, verhalen over Israëlische jonge militairen hoe die zich voelen bij de grensbewaking en wat ze thuis daarover kunnen vertellen (hierover is een boek verschenen) etc. etc. er zijn veel verhalen te vertellen

verslag
Expertmeeting Back to Basic
'na Parijs en Kopenhagen'

- Historische perspectief in de gaten houden, onrust en woede ontstaat niet zomaar. Vanuit de geschiedenis is er een voedingsbodem (bv tweede generatie Molukkers begon met treinkapingen). Die historie erkennen is een eerste stap.

Tot slot: geef ruimte voor nieuwe vormen, nieuwe experimenten

Plenaire afronding in de zaal.

Voordracht geestelijk verzorger Mustapha Essouilmi

Goedemiddag allemaal,

Mijn naam is Mostafa Essouilmi, Islamitisch theoloog.

Ik heb een stuk tekst geschreven en wil deze vandaag aan jullie voordragen.

Ik ben een Moslim

Ik word gezien als de terrorist

Ik word gezien als de jihadist

Ik ben het die man met die baard

Geassocieerd met een crimineel

Ik ben het die haat zaait

Ik ben het die de mensen uit elkaar drijft

Elke keer wordt er naar mij gewezen

Jij hoort erbij, jij bent 1 van hen

Maar ik ben toch een individu? Ik sta voor mijn eigen rechten en plichten

Ik hoef mij niet te verantwoorden

Ik wordt gezien als het gevaar voor de wereld

Waarom? Omdat ik moslim ben en de islam mijn geloof is?

Islam dat vrede betekent, Islam fobie dat heerst er momenteel

Vreemd dat men angst heeft voor vrede?

Het ligt niet aan het geloof

Het ligt aan de mensheid die de macht wilt bewaken

Dit is een stuk die ik geschreven heb en waarmee laat zien hoe de buitenwereld naar mij kijkt.

Jammer genoeg wordt er hedendaags van het begrip ' jihad' misbruik gemaakt.

Ik zal in het kort een duidelijke weergave geven van het begrip ' jihad' .

Jihad: Het komt van de Arabische woordstam jhd, dat 'streven' betekent. Jihad betekent letterlijk 'inspanning gericht op het realiseren van een bepaald doel'. Er wordt onderscheid gemaakt tussen innerlijke en uiterlijke jihad. De innerlijke jihad, ook wel grote jihad genoemd, is de strijd tegen verleidingen en de strijd tegen het ego.

Ik vindt het van belang dat we in een vreedzame samenleving wonen, waarin iedereen zich veilig voelt. Waarin iedereen zijn/haar normen en waarden respecteert en iedereen elkaar waardeert. Dat iedereen zijn religie kan uitoefenen, zonder daarmee anderen te belasten. Tevens vindt ik het belangrijk om rekening te houden met anderen.

Graag wil ik een bijdrage leveren in moskeeën en verschillende instellingen/instanties om de jongeren te begeleiden richting het positief denken en de ideeën van radicalisering te verminderen door diepgaande gesprekken te voeren en voorlichting te geven aan groepen jongeren.

Dit kunnen wij bereiken door met z'n allen sterk te staan en de juiste handvatten te bieden aan de jongeren. Het is niet alleen de jongeren benaderen en begeleiden. Wij behoren het ook te

verslag
Expertmeeting Back to Basic
'na Parijs en Kopenhagen'

bekijken vanuit het begin, namelijk vanuit het oogpunt van de 'ouders'. Deze te benaderen en hulp bieden bij het ondersteunen naar het positieve van hun kinderen.

Zoals in de quran (surat albaqara, aya 83) staat vermeld:

“وقولوا للناس حسنا” vertaling: “**en spreekt het goede tot de mensen**”

Met deze vers wil ik duidelijk maken dat we naar het goede handelen tegenover iedere mens!

Dit zijn de normen en waarden die wij behoren mee te nemen. En die ik graag wil uitdragen en steun bieden in deze samenleving. En dat kan ik niet alleen, Want SAMEN staan we STERK.

Bedankt voor jullie aandacht.

Plenaire afronding

Waarna we plenair afronden met terugkoppeling van de opbrengst aan de verschillende tafels en een terugkoppeling van ervaringen van de aanwezigen. Hieronder genoteerde reacties.

- **Pieter ter Steeg** heeft een idee over een follow - up, door overleg met de burgemeester van Gouda. Doel: overbruggen, extremen opzoeken, Plaats: op verschillende locaties, informele settings. Een leuke follow up met 200 - 300 mensen. Dit kan een initiatief of pilot zijn, moderators kunnen hiervoor in hun eigen netwerk kijken.

Guity Mohebbi is jaren werkzaam in het veld, met pet van feministe op, eeuwen bezig over de deelname vrouwen aan de top en nu in een nieuw netwerk. Ze is van mening dat we geen meter opschieten met "bruggen bouwen" maar dat we met de eerste steen moeten beginnen. Anders blijven we bruggen bouwen.

Vraag van Agnes: Wat voor bouwstenen zou je willen kiezen?

We zijn het met zijn allen eens dat we in een veilige samenleving willen leven. Er moet duidelijkheid zijn omtrent vraagstukken. Hoe kan ik in een veilige samenleving leven? Hoe kan ik mijn Nederlanderschap concreet in mijn eigen netwerk toepassen? Er over praten verbindt, bruggen bouwen, is voldoende geweest.

- **(..wie...?)** Aansluiting hier op: Het is leuk om erover te praten maar niet te lang. Is er iets qua experimenteren, is het mogelijk om dit uit te voeren? Bijvoorbeeld een programma met teruggekeerde Jihadisten. Ik ben benieuwd naar de jongeren die terug zijn gekomen. Misschien dat zij hun verhalen kunnen vertellen. Ik vind het spannend en sta er voor open.
- Shakuur Halane van Trias Pedagogica, neemt zichzelf als voorbeeld als jongen van 20 jaar. Hij liep rond met bepaalde gedachten. Niemand kon hem beïnvloeden. Shakuur is van mening dat men zich niet moet richten op het meteen aanpakken van het probleem, maar het tijd moet geven. Het heeft tijd nodig om het proces aan te pakken en daarvan de vruchten te plukken.
- Abdel Mehrasz sluit zich aan bij het verhaal van Shakuur. De ouders van Shakuur konden hem destijds niet van zijn gedachtes afbrengen. Daarom hecht Abdel veel waarde aan preventief handelen. En het met elkaar in gesprek gaan over het thema.

verslag
Expertmeeting Back to Basic
'na Parijs en Kopenhagen'

- **Ragaiy Sinout** Is van mening dat hij veel van de Expertmeeting heeft geleerd. En vond het bijzonder om de verschillende invalshoeken de belevingen van andere mensen te horen. Hierdoor leren we iets nieuws van elkaar. Hiervoor bedankt hij de organisatoren van de expertmeeting. Mocht er een vervolg komen dan kan Ragaiy een jihadist regelen om over zijn ervaringen te vertellen. Hij biedt aan een volgende bijeenkomst te hosten in Apeldoorn. Het doel is om te verbreden en het uitdiepen van de expertise van ons als professionals.
- Jaap Noorda Is onder de indruk van de aanpak in Rwanda, dit vond hij inspirerend. Hij is van mening dat we van onderop de situatie met elkaar kunnen verbeteren in Nederland. Het geloof verbeteren van de omgeving. Zelf is hij betrokken bij een pedagogische buurtexperimenten in Amsterdam. Hij heeft op kleinschalige niveau ideeën gekregen.

Vraag: Bouwstenen om voortgang op te bouwen?

- **(...?)** Er zijn veel ideeën om risico jongeren te integreren in de samenleving. Er is steeds meer afstand tussen arm en rijk, we zijn steeds meer individueler. Maar in Rwanda is het wel gelukt op nationaal niveau. Er wordt strak van boven gestuurd. Dat is niet iets dat past in Nederland. Hier en daar kunnen we elkaar duwtjes geven, afstemmen en verankeren.

De aanwezigen worden opgeroepen om een evaluatieformulier in te vullen aan de hand van de expertmeeting. Hierin kunnen de aanwezigen aangeven of ze voor zichzelf een rol zien in het proces. En of men erbij betrokken willen zijn en op welke manier.

Alle aanwezigen kunnen nadenken over bouwstenen, dit alles formuleren en opsturen naar de initiatiefnemers. Een volgende bijeenkomst zal worden voorbereid.

Foto's Sanne Steenbreker

verslag
Expertmeeting Back to Basic
'na Parijs en Kopenhagen'

Aanwezigen

- Jaap Noorda, Noorda en Co, jeugdzaken en maatschappelijke vragen
- Gerard van Oortmerssen, professor ICT en toekomst, Universiteit van Tilburg
- Joanna Thijs, programmaleider buurtpleinen, Movactor
- Ron van Wonderen, Verwey Jonker op dossier radicalisering
- Paulien de Jong, directeur ROC Friesland
- Ayberk, project aanpak radicalisering, Gemeente Amsterdam
- Jules van Dam, directeur Stichting Tussenvoorziening, Utrecht
- Anneke van Hoek, Criminoloog, Stichting voor Herstelrecht, Oprichter La Benevolencia, Rwanda
- Guity Mohebbi, auteur, docent inclusief leiderschap en diversiteit, multiplayer
- Ragayi Sinout, adviseur Spectrum, directeur Kemi Ra, integratiespecialist, Apeldoorn
- Pieter ter Steegh, verbinder, Gouda.
- Max van der Sleen, directeur St. True Welfare, politiek econoom
- Mustapha Essouilmi, geestelijk verzorger, Amsterdam
- Charlotte Venema, Protestants Christelijke Gemeenschap, Amsterdam
- Ferdi Licher, directeur kennis en verkenningen wonen en bouwen, Binnenlandse Zaken
- Vincent Walet, beleidsmedewerker, Sociale Zaken Werkgelegenheid en Integratie
- Mustapha Dalouh, intercultureel expert Politie Limburg
- Jan van Ewijk, socioloog, Politieacademie/Universiteit voor Humanistiek
- Corien Fahner, Officier en teamleider Openbaar Ministerie Noord-Nederland

Initiatiefnemers:

- Agnes Dinkelman, founder Stillare, analist, veranderkundige en mediator, human factor safety and stability issues, voormalig Politieacademie, specialist mbt patriarchy.
- Shakuur Halane, Trias Pedagogica, vaderschap en interculturele pedagogiek, trainer adviseur, sleutelfiguur in Somalische gemeenschap in Nederland.
- Abdel Mehraz, Pedagoog, directeur Trias Pedagogica, vaderschap en interculturele pedagogiek.
- Heleen de Ruijter, Heleen de Ruijter o & t, social systems analist | development consultant/coach | dialoog host.
- Ineke van Winden, founder Being Involved, voormalig programmadirecteur Kinderpostzegels, internationale samenwerking, NGOs en diversiteit